

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
Piacztor 452 szám alatt.

Megjelen e lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délen.
Ára évfolyamra 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Figyelmeztetésül!

Jelen hó elejével lapunk folyama új évfolyamra menvén át, figyelmeztetjük tisztelt olvasó közönségünket, hogy előfizetéseiket mielőbb beküldeni mellőztassanak, minthogy a terhelő bélyegadó miatt felesleges példányokat nem igen nyomathatunk.

Előfizetési díj:

Félévre 6 frt.
Évfolyamra 3 „
Egy óra 1 „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein János közép-utcai könyvkereskedésébe küldendők.

Kolozsvár, július 8-kán 1862.

(D) Midőn az utóbbi hetekben a nyilvánosság orgánjainak magatartása folytán alkalmunk volt nekünk is constatirozni azon kedvezőbb hangulatot, melyet a magyar kérdés irányában az ekkorig merev ellenkező oldalon is vettek, hiszszük, hogy olvasóink élénk figyelemmel várják ezen eszélyesebb mozzanat további fejlődését.

Sőt várnak kérdésen kívül egy vigasztaló legmagasabb nyilatkozványt, mely körül-belül így kezdődne:

„Kedves báró Vay! Önt ezennel magyar királyságom stb. stb. kinevezem“

Megvalljuk, hogy előttünk is mindaddig meddőknek és üreskedőnek éreztük a magyar kérdés folytonosság elismerésének és alkalmazásának legfelsőbb okmányát nem olvassuk élükön; de hogy azon idő mikor jövend el, hogy lapjainkat ily szellemi élvezettel olvassuk, s olvasóinknak szintén hírdethessük az „új szövetséget“, melynek bizony-isten oly örömet lennének apostolai? azt még csak hozzávetőleg sem határozhatjuk meg; ámbár megtanultuk a lapunk tárczájában közlött kétszázados szerelmes levelekből, hogy vannak szerecsenek, kik a rossz időben tánczolniak azon örvendés föltévéssel, hogy utánuk bizonyosan jó idő következik; és mi, kik örömet tanulunk atyáink bölcsességéből, annyi keserves küzdelem után szintén csak jobb időket várunk immár.

Jobbát várunk daczára annak, hogy a „sült galambot váró“ vérmes reménysek kora lejárt; de reményeinket nemcsak azon edesebb szavak biztatásába helyezzük, melyekkel ellenfeleink talán álláspontunkból kiszédesíteni akarnak, hanem helyezzük a történelem folytonos fejlődésében, melyet ha egy nagy hatalom bírósága felerészt mint elcsüggedett tanuval nézete, saját feladatát feledné annak irányában. Ezen fejlődés vitte már annyira kérdésünket, hogy az életnek van elismerve; az idők e fejlődése szelidít meg azoknak hangját, kik ellenünk törekedtek, s az idők e fejlődése hozza meg azt, a mit egy nemzet méltó joggal óhajt.

Elmondák a lapok, hogy Schmerling urnak ki-melő nyilatkozata nem semmi egyéb, mint sikló ostya, melybe politikai elméletét takarja, s hogy az államminiszter ur nyájas szavainak köde mögött, mint granitszikla áll február 26-ka, s ormain a Reichsrath, hova egyedül vezetheti útja azt, a ki kibékülési programokat indítványozgat. Nagy hordert senki sem tulajdoníthat ugyan a diplomatikus gyöngédségeknek; de másfelől csak a szamarat tudják az orra elébe tartott káposztával odavezetni, a hová az különben menni nem kívánna. Következéleg mi is ténynek ismerjük el a kedvezőbb hangulatot, de a nélkül, hogy a miatt féltünk nemzetünk alkotmányos álláspontját.

Altalában egyhangulag úgy nyilatkoztak az ellenzéki lapok az államminiszter ur beszédéről, hogy az míg a kibékítés szellemét tolmácsolja, szintoly merev ethatározottsággal ragaszkodik eddigi állá-

pontjához. A „Pesti Napló“ sokkal szabatosabbnak látja e nyilatkozatot, hogy sem ahoz commentár kel-lene; csak a hivatalos „Sürgöny“ vigasztalja azzal olvasóit, hogy látni, hallani és nemcsak olvasni kelle Schmerling ő exclja nyilatkozatát, a miből úgy látszik nagyon érzékeny perezekben történt ama kibékülés mellett buzgó rövid beszéd.

Tán a legjellemzőbb hasonlatot ez egész kérdésre nézve a „Pesti Napló“ nagyérdemű szerkesztője alkalmazá, midőn a magyar programkészítőket az mondá, hogy február 26-ka Mohamed hegye, melyről a proféta azt hitte, közelit hozzá, pedig végre is ő ment a hegyre; így vannak azon urak is, hiszik hogy a hegy közeledik, pedig az áll, s ők közelítenek. Pesti magyar lapok élénk fejtegetésekbe bocsátkoztak, nem adván hitelt a szelidebb szavaknak, melyeket csak okosan kivetett háló gyanánt tekintenek arra nézve, hogy szelidséggel ériék el azon célt, mit szigorral el nem érhetnek.

De ha a bécsi journalistika magatartását vizsgáljuk, jöhetünk azon gondolatra, hogy azon hegy csak a szinpad függönyeire festett hegy, mely helyett lehet oda akár rózsaligetet festeni. A Reichsrath ha teljesnek nyilvánított a budget megszavazására nézve, éppen oly teljessé nyilváníthatatik az octoberi és februári diplomák azon pontjainak megváltoztatására nézve, melyek a magyar királyság jogcontinuitásának, s így kiéekítésének útját állják. Csak valódi meggyőződés kell Ausztriában arra nézve, hogy a birodalom két része közti szakadás tovább fenn nem állhat a birodalom nagy veszélye nélkül; meggyőződés kell arra nézve, hogy a magyar királyság kész ugyan a közös ügyeket esetről esetre tárgyalni, a mint regnicolaris bizottmányok által egyszer is máskor is résztvett a közös bajok elintézésében: de magát multjának teljes megtagadhatja. Es e meggyőződés képes lesz föltételezni a kiegyenlítés biztos utait.

Es mióta látjuk, hogy éppen az eddigi centralista lapok, élükön a „Donau Zeitung“-gal, változtaták, szelidíték hangjukat irányunkban, hinünk kell, hogy e szakadás veszélyes voltát belátták; hinünk kell, hogy az európai politikai conjuncturához képest azon jövendőnek megfontolása, mely felé a világtörténelem halad, sürgeti arra az osztrák diplomatiát, hogy a magyar királyság nyerje vissza belsőnyugalmát. Másfelől látjuk azt is, hogy e királyságtól, még mind nagyobb önmegtágadást követelnek mint a mennyire ez ős törvényeinek — melyekre esküit tett — megtágadása nélkül terjeszkedhetnének.

Es így habár ezen kérdés fejlődése körül még folytonos bizonytalanság látszik, de a jövő egyetértés lehetőségének látszatára nézve csakugyan közelébb állunk néhány lépéssel mint pár hónap előtt állottunk. Meglehet igaza van a gyanakvó journalistikának, és csak azért szállott a „Donau Zeitung“ és társai alább a Mohamed hegyéről, hogy a hálót utánunk kivesse, s midőn befogott visszafut, hogy felránthasson a hegy tetejére, E lehetőség ellen nem vitatkozunk, csak elvárjuk, hogy a hegyre kezdenek festeni rózsaligeteket, mielőtt a hálóbba belépnek; azonban minden gyanakvás s bizalmatlanság mellett is a mi szemekünknek úgy tetszik, hogy ők a hegyről csakugyan egy kicsit alább szállottak.

A „Donau Zeitung“, mely néhány hét előtt a legdühösebben hirdette a Verwirkolás teoriáját, most Kovács és Zichi programját tárgyalva oly eszmét mond ki, a mi a Verwirkolás rendszerével homlok-egyenest ellenkezik, kimondja ugyan is, mit mi is úgy értettünk — hogy az octoberi diploma elvileg elismerte a magyar királyságban a jogcontinuitást.

Ezt mi régen láttuk, hogy jogunk folytonossága el van ismerte, az említett diplomában, s azért vitatta éppen irodalmunk, hogy február 26 és oct. 20-ka közt ellentét van. Ha a „Donau Ztg.“ és az államminiszter, kinek e lap orgánja, minden következményeivel elfogadják e lap által fenkimondott igazságot, akkor mi megérhetjük, hogy február 26-dika nem a Mohamed hegye. Schmerling

urnak az államtanácsban tett legutóbbi nyilatkozata elég szabatos ugyan, de nem zárja ki azt, hogy az államtanács a magyarok részvéte nélkül is megváltoztassa a februári diploma mindazon pontjait, melyek a magyar királyság jogcontinuitásának elvét sértik. Magyarországnak ezt kell bevárnia s akkor a kiegyenlítés nem válik lehetlenné.

Ily irányban halad-e a kérdés? A Reichsrath többsége kemény osztrák ugyan, de az államminiszternek nagy pártja van ottan. Azt is láthatjuk a porosz és hesseni diplomatáknál, hogy a német fajnál a pártfogalmak nincsenek úgy szembe állítva, mint Angliában s mi nálunk; ezen diplomaták az idők és uralkodás iránti kötelességek teljesítésében hajlékonyabbak.

Meg kell jegyeznünk, hogy az osztrák örökös tartományok közvéleménye nagyon kívánja egy részről a magyarokkai kiegyenlítést, de másrésztől Schmerling urat tekinti az osztrák alkotmányosság apostolának. Ők attól félnek, hogy Schmerling ur a magyar kérdés miatt elesik, ha mereven ragaszkodik programjához, és ekkor a miniszterium az aristocraták és ultramontanok kezébe megy, kiknek befolyásától tart az osztrák democratia. Ezért várják az államminisztertől, hogy a kiegyenlítés kérdésében egy eszélyes diversiot teend, és mint politikus, használni fogja politikájában az exigentiák utait.

Látjuk is, hogy a bécsi ultramontan lapok Schmerling ur békülési hajlamának jellemzésére nézve erős színeket használnak, és törekednek ős előbbi szavain megfogni, hogy visszavonulót ne fuvathasson. A „Vaterland“, a „Donau Ztg.“ alább közlendő cikkére nézve azon kérdést teszi fel: „Miért hogy az államminiszter a magyarországi országgyűlési feliratot akkor, a midőn felküldetett, nem magyarázta így, a mint most a „Donau Zeitung“ magyarázza? miért utosította akkor föltétlenül vissza azon nyilatmer el?“

A mint a „Vaterland“ ezen interpellatiójából ki ri, ők miniszter Schmerlinget régi szaván akarják fogni. Ők azt várják, hogy az államminiszter tartsa szorosan magát programjához; ekkor ha az idők a magyar kérdés kiegyenlítését elkerülhetlenebbnek mutatják, mint a Schmerling miniszterium lételét: valószínűleg gróf Clam orgánja a „Vaterland“ azt reméli, hogy az osztrák aristocratikus párt fogja elfoglalni a miniszteri tárczákat, mely elejétől fogva elismerte a magyar királyság legitim jogait.

E szerint miután mi a „Donau Ztg.“ cikkében a jog folytonosság elvi elismerése által a réginél hajlékonyabb, kibékülni akaróbb politikát látunk, azt kell sejtenuünk, hogy Bécsben legalább a parázs alatt a magyar kérdés alkalmából némi párt-harcz foly. S feltünhetik előttünk, hogy az aristocratico clericalis párt orgánja a „Vaterland“, a „D. Zeit.“ második e tárgybéli cikkének közreadása körül is némi ingerültséggel csodálkozik azon „megváltozott nézeteken“ melyeket az államminiszter ezen orgánja által tolmácsoltat.

A mi már a „Donau Ztg.“ egyes nézeteit illeti, arra nézve igen sok észrevételünk volna, azt azonban eligazítják a pesti lapok, sőt azokra eléggé megfelelő maga a két országgyűlési felirat.

Olvasóink láthatják a „Donau Ztg.“ alább közlendő cikkéből, hogy ő afféle „fia disznója, apja szalonája“-féle gondolatokkal ismeri el a jogfolytonosságot, valami olyanformát akarna velünk, a minőt a frankfurti gyűlés akart Hessen-Kasselben, midőn el akará ott ismerni az 1831-ki alkotmányt de az 1849-ki választási törvényt nélkül. A jogfolytonosság eszméje azonban nem olyan mint a makaroni a nápolyi piacon, melyet a kufárnék a lázzaroni szájában a legjobb falatnál vágnak ketté; a jogfolytonosság elismerésének természetes következménye volt Hessenben is a restitutio in integrum. Ezt az osztrák külminiszter gróf Rechberg is így fogta fel, s így magyarázta Hessenre nézve, s a mi egy helyütt elv és igazság, az más helyütt is az, s hogy a „Donau Zeit.“ szavával szóljunk: „A ki elvet állít fel, annak következményei alul magát ki nem vonhatja.“ Miután a ma-

gyar felirat elismerte a közös ügyeket, elismerte az osztrák népekkel érintkezés esetére való szükségét; sőt a mi több elismerte, hogy az 1848-ban hozott törvények revideálандók: a dynastia s a birodalom népei elég kezességet bírnak a magyar nemzet tiszta szándékáról; és oda kell jönni a „Donau Ztg.”-nak is, hogy ha a jogfolytonosság elvét elismerte, ismerje el annak természetes következményeit is, és úgy okoskodjék tovább. Az 1848-diki törvények revisioja lehetetlen a jogfolytonosság alapjainak restitutio alkalmazása nélkül, mert törvényhozással s változtatással csak az országgyűlés illetékes, az országgyűlés pedig mind addig törvénytelen, míg a törvény által kiszabott minden orgányai meg nem hivatalnak; egy csonka országgyűlés nem határozhat a királyság felett, nem revideálhatja a közös királyság által hozott törvényeket. És éppen itt van a bökkenő. Ez nem történt meg 1861-ben.

Ezen cikkünk s közleményünk főcélja azonban csak is figyelmeztetni olvasóinkat, hogy a magyar kérdés forrongásba van, sőt annyira ment, hogy ma már a jogfolytonosság elvi elismerését hirdeti maga a „Donau Zeitung”, mely ezelőtt néhány héttel oly dühösen prédicálta hiveinek, hogy a magyar alkotmány „elveszett, és halott” (Verwirkt und todt.)

A magyar kérdéshez.

A „Donau Zeitung” a Kovács és Zichy-féle programot méltányolva, azt mint a kiegyezés első alkalmát tekint; miután azonban — ugymond — a liberális párt szorosan ragaszkodik az 1861-diki országgyűlés feliratához és ezt mint utolsó szót tekint, — annak álláspontja ellen irányozott polemikus cikksorozatát kezd meg, melynek elsője többek között ekként szól:

„A magyar szabadelvűek, folytonosan a Deák-féle feliratra hivatkozván, a kormányra hárítják a kötelezettséget, hogy tényleges javaslatokkal lépjen elő. Ők azon felirattal oly álláspontot foglaltak el, melytől el nem állhatnak. Legközelebb ismét azt mondták, hogy ha a kormány ohajtja a kiegyezést, formulázza javaslatait, majd ki fog tűnni, hogy elég vonzó-e azok, hogy a szabadelvű párttól töredékeket szakítsunk el, melyek a kormányhoz fognának csatlakozni, hogy ennek törekvéseit előmozdítsák.

Való-e ezen állítás alapján? és nem következetlenség nyugszik-e! (Bizony nem? Szerk.)

Ha a felirat ünnepelt szerkesztője és pártja becsületesen s őszintén tanácskoznak maguk közt e tárgy fölött, kérdésünk elsőjére „nem”-mel, másodikára pedig „igen”-nel kell válaszolniok.

A ki általánosan a felirattal állt fel az az azokból tart el. (Vigyázzon a „D. Ztg.”, ezt mondjuk mi is. Szerk.)

Ha Deák ur feliratát egyes állításaiban szigorúan veszi szemügyre, ő, valamint az ország is azon meggyőződést merítendik, miképp az abban felállított egyes elvek egymással kölcsönösen, s a belőlük mellőzhetségtől folyó következtetésekkel nyílt és egyenes ellentétben állnak, s miszerint éppen azon oldalról kell némely szónak mondatnia, hogy ezen ellenmondások megszüntessenek.

A Deák-féle felirat főkövetelése az 1848-iki törvények feltétlen elismerése és teljes helyreállításuk; míg a követelésnek elég nem tétetik — azt nyilatkoztató ki a magyar országgyűlés Deák feliratában — addig további discussióba nem bocsátkozhatik. De egyszersmind kénytelen volt bevallani, hogy ezen törvényekben némi tarthatatlan is van, és

nem idegenkedett elismerni, miképp azok revisioja mellőzhetségtől szükséges. Azonban előbb — a felirat szerint — ezen, jelen szerkesztésben tarthatlan törvényeknek teljesen vissza kell állítaniok. (Természetes, mert törvényt csak törvény változtathat meg. Szerk.)

Mi a visszahelyezés ezen abstract és feltétlen követelése értendő, ha Deák ebből azon törvényeknek csak formai és elvi elismerését és ez utóbbiból, az általa első helyen hangsúlyozott jogcontinuitást akarta volna következtetni.

De ez nem volt többé szükséges. Magyarország számára a jogfolytonosság elvi elismerése, a mennyiben az a monarchia fenállásával összeegyeztethető, a fejedelmérszéről mindjárt ama perczben kimondatott, midőn ő, — népei javára alyai törekvése által vezetve, az alkotmányos intézményeket egész Ausztriában valóssággá tette. Az 1860. oct. 20 ki diploma már magában foglalja a magyar alkotmány jogfolytonosságának elvi elismerését, az ország fenállott alkotmányos intézményeinek újra hatályba lépését. Kétségkívül ez nem az 1848-iki törvényeknek az 1861-ki magyar országgyűlés által követelt feltétlen elismerése. De éppen mivel ő Felsége Magyarországra néve is a kötelességen s valódi, nem pedig az 1848. év szeptemberi által ujon előállított jogfolytonosságot tartá szem előtt, — mivel mindenekelőtt arról kelle előre gondoskodnia, hogy oly események, minők az 1848-ikiak, melyek a practica sanctio nyilvános meghamisítására törekedtek, s következményeikben a practica sanctio tényleges tagadására, sőt az apr. 14 re vezettek, jövőre többé semmi ürügy alatt se ismétlődjenek; ezért azoknak ezen elismerését azon eltávolíthatlan feltételhez kelle csatolnia, hogy a practica sanctioval egy elvitáztalan egész-száz egyesített királyságok s országoknak az 1848 ki törvények által lényegesen megváltoztatott államjogi viszonyai előbb ismét teljes épségébe helyeztessék vissza. (De ki állítja vissza, ha nem a törvényes országgyűlés? Szerk.)

Ha a magyar országgyűlés ezen tagadhatlan s ezáfolthatlan tényeket tekintetbe veszi, ha nem akarja magát aggodalmasan elzárni az önmaga által elismert elvek következményei elől, úgy már az első perczben be kellett volna látnia, hogy már ezen első követelése is szüntegy jogilag, mint gyakorlatilag teljesen meg nem engedhető, mivel lehetetlen felténnünk, hogy Deák szintegy be ne látná, miképp az 1848-iki törvények a practica sanctioval felállított „indivisible et inseparable Imperium”-ot egy „divisum et separatum Imperium et Regem”-é akarták esemotirozni; lehetetlen Deáknak tagadni akarnia, hogy ezen törvények valódi alkalmaztatásukban, 1848-ban, a Magyarország számára nem-felelős nádorban valóban egy második souverain királyt is állítottak elő. Ezen elismerésben Deák, s vele a magyar országgyűlés őszinte akarat mellett, saját felirata sarkalatos követelésének jogi s gyakorlati meg nem engedhetőségét bebizonyítva találandja; a Lajtántuli urak, nyugott megfontolás mellett, azon meggyőződésre jutandak, hogy az 1848-iki törvények minden további elismerését azok előleges átvizsgálásának kell megelőznie.

„Deák politikai hitvallásának alapja a parlamenti alkotmányos kormányforma és éppen ezen hitvallás vezetése őt a „közös ügyek” elismerésénél fogva azon engedményre, melyet tőn, s mely szerint szüksége fog fenforoghatni annak: hogy azon „közös ügyek” esetről esetre közösen tárgyalassanak.

„Mit jelent e két szó „esetről esetre”? előjönnek-e ily esetek, azt éppen a politikai objectum közönsége konstati-rozza. De ezen esetek nem kivételek, nem ritkák, sőt

folytonosok, mint a kül, s pénz, mind a kereskedel és ügyekre nézve. A budget kérdése évről évre előfordul, és miből állna az esetről esetre elintézendő érdekek közönsége, ha nem azon kérdésekből, melyek az ausztriai nép életét s vagyonát érintik? Vagy nincs ily közönség a Lajtánb innen s tuli népek életében, s ekkor, de csak ekkor volna keresztülvihető a személy-unio és az 1848 diki törvények; vagy létezik ama közönség, mit a magyar országgyűlés se tagadhatott, mely eseten fel kell bagyni az 1848 diki törvényekhez való szoros ragaszkodással és a revisio szükségét elismerni.” (Hisz ezt elismerték. Szerk.)

„Ha Deák azon kérdéseket, melyek esetről esetre közösen elintézendők, közelebbről kijelöli vala, átlátandotta: miképp ezen esetek állandóan összefüggő érdekeket állítottak volna elő.”

„Erre példákat hozhatnánk fel, de azt ezuttal nem tesszük, mert meg vagyunk győződve, miképp a legmerekvebb személy-unionisták, sőt még a separatisták se vehetnek egyebet a realis állapotok solidaritása ellen, minthogy ennek az ő ohajuk s tanaik szerint nem kellene így lenni; de ezen ellenvetés nem fontos.” „A magyarországi szabadelvűek parlamentaristák alkotmányos alapon állnak, megengedve bizonyos érdekek közönségét; nem következnek ebből az, hogy ezen érdekek közösen s parlamentaristáknak uton intéztessenek el?” (De külön a magyar s külön az osztrák parlament utján, esetről esetre érintkezése általi előmunkálatok alapján. Szerk.)

„Ha Magyarország az érintett érdekek miatt 1848 előtt is képviselve volt az ősbiródom abszolút kormányában, nem kelle a szabadelvű pártnak a közös birodalmi képviseletbe — lényegében — egyeznie? természetesen csak a közös tárgyak tekintetében.”

„Deák feliratában meg van a kiegyezés csirája, csak az „esetről esetre” tárgyalásnak nem kell akként magyaráztatnia, mintha két független hatalom közti szerződésről volna szó. Ily feltételezés még az 1848 diki törvények is tulmenne, melyek szintén elismerék a birodalommal „közös ügyeket.”

„A magyar szabadelvű pártnak nincs igaza, ha azt állítja, hogy ez ügyben mindent elmondott már, sőt feleletet tartozik azon kérdésre, miként érti alkotmányos alapelvek szerint kivihetőnek: „hogy a közös ügyek törvényes tárgyalása eszközöltsék, mely végre Ausztria valamennyi népeinek „esetről esetre” leendő országgyűlését maga is szükségnek nyilatkoztatja, — midőn Ausztria minden közös alkotmányos képviseletétől elvileg már előre s a meghatározottabb módon vissza hozad.” (Mit tettek a devalvatio kérdésében e század elején? Szerk.)

Tasnád, július 4. 1862.

Videkünkön Sárlos b. asszony napján az aratás megkezdődött, de már mult hó 28-án lehetett gabona-keresztet látni több helyen, míg a hegyesebb helyeken csak a jövő bétén áll be a derék aratás. A gondviselés — érte a jég elleni biztosítás voltát, — nélkül ennyire felnőtt gabonáinkat mind ez ideig megőriztette nagyobb elemi csapásoktól, — talán a jég hála az agék Irának, még eddig nem dult kártevőleg határainkon. Folyó hó 1-jén volt ugyan a délfől nagy sebességgel jött záporral némely helységek határain jég is, de nem nagy mértékben, de annál nagyobb volt az omló eső, úgy hogy több kaszálón a renden vagy petrenczékbe rakott szénát is összezavarta, iszapolta s elborította; a szőlőhegyekről a fákát elmosta, s igen sok természetben gazdag gyümölcsfákat megromgált a rakoncátlan vihar. A tavaszi folytonos száraz idő miatt több határon a szénafü csaknem le van perzselve, néhol alig lehetett kaszálni, még némely helyeken a csoportos eső kellő időben jöttével, meglehetősen lehetett kaszálni, s e szerint a tengeri is, hol jobb, hol rosszabb; de a zab általán véve, majd semmit sem ér. Szőlőhegyeink igen szép eredménnyel biztatnak, a szőlőszemek korán fejlőd-

TÁRCZA.

Hogyan civilisálnak minket?

(Folytatás.)

Nem tudván kilétemet, fesztelentl társaloglak.

— Különös ország lehet Magyarország — mondá egyik — valamely régi könyvből olvastam, hogy a nemesrend ott is ki van fejlődve, s azon országban nagy földbir- tokkal kérédek; vannak ottan hercegek, grófok, bárók és ritterek; éppen úgy mint nálunk, és mégis hogyan nem fejlődhetett ott ki semmi neme a miveltségnek, dacára annak, hogy három század óta civilisálják nemzetfeleink?

— Csodálatos valóban, mondá a másik, de nagyon tükkelt ütött fejű nép lehet az, vagy meglehet, hogy aristocratiája kiművelődött, s nem nézi magát az ország nemzeteivel való-lónak. Mindenesetre nem most olvasom legelőbb, hogy ama földön nincs miveltség, s a ki csak valamennyire művelt nőre vágyik, Bécsből látja el magát ezen háziszükséggel.

— Jah mondám — folytatá ismerősöm — az idők nagyon megváltoztak. Eddig a magyar alkotmányának chinai sáncza mögé vontá be magát. Hivatalait, tisztségeit csak bennszül- löttek osztá meg; az idegenek csak mint katonatisztok hathatnak be országaikba s társas körökbe, kik miután a magyarok Bécsbe mentek nőként, a hon pártában bagyott szüzeket dominiumokkal együtt keblükre ragadák, s fényes családokat alakítanak; most azonban már öt-hat év óta közvetlenebbül

foly a civilisatio processusa; a hivatalok mind az idegeneket illetik, s kérdéseken kívül ha fölkerekednek önök, nagy hódításokat tehetnek mindnyáján ama bárbár földön.

— Ismeri ön a magyar földet? kérdék többen.

— Természetesen! Tudják önök, hogy én lengyel zsidó vagyok, s mi látjuk el a magyar piacokat szesz nemtekkel, s mi vagyunk most a kormány lieferansai. Apámmal gyakran vettem részt a pazarul jövedelmező vállalatokban, melyeknek sikere csak egy kis kerékenéstől függött; képzhetik önök ama népet, senki sem vállalkozott ott sem-mire, mert kivált Erdélyországban egy magyar sem ismeri a német nyelvet, következé- zőleg hivatalnokaival sem négy szemközt, sem nyilvánosan nem igen értekezhetik. Mi ide- genek vásároljuk meg gabonáikat, s saját marháikkal szállítjuk két-bárom óra járás- nyira a raktárakba, 100 pcent nyeresé- nyel. Az ország gazdaságában filladok, de kincsét nem tudja használni. A paraszt- nak is van annyi birtoka, mint itt a báróknak, és a magnások uradalmi mellett köföz egy- egy német hercezség!

— De mit tudnak tenni annyi vagyonnal, hogy még sem civilisálódnak, hisz pénz- en eszt s miveltséget is vehetni? kérdé egyikök.

— A légkör olyan, mondámén, a magyar magát urnak érzi saját szégyenségekben, a külföldieket nagyon kerüli, s nem utazik, nem érintkezik, nem mozdul ki fészkeből; másrészt pedig soha sem látja hazáját, csak porait viszik baba valamelyik német város- ból a család kriptáiba. A magyar ragaszkodik régi bárbárkornak hozott törvényeiből, melyeknél fogva csak képzeljék önök, minden

magyar polgár meg annyi kis király volt. Birtokába nem volt szabad a közhatóságok- nak engedelményes nélkül belépni; sze- mélyét nem volt szabad elítélés előtt letar- toztatni; csak oly törvények voltak kötelezők reá nézve, melyeket országgyűlésük hozott a királylyal együtt; tisztviselőiket a megyegyű- léseken kérdőre fogták, hivatalitok nem lé- tetett. Papjak roppant gazdagok; mint min- den bárbár nép, úgy a magyar is sokat ál- dozott az egyházak. Egy szóval minden rend vagyonos megelégedett volt; tehát nem járt ki a világba, következézőleg nem is civi- lisálódott.

— Oly eszes és művelt emberek, mint önök uraim, ott bámulat tárgyai lennének. Csak rá kell plantanioz a magyar bölgye- kre, s futva-futva önök után. Aztán szeretik a czimet, önök pedig mind nagyságos urak lesznek ott; ök adnak uradalmakat, önök visznek miveltséget s czimet. A többi önkint megy, s végre ama bárbár föld meg lesz hódítva a német culturának.

Valóban gúnyszavaimat valóban vették, szentül hitték, hogy lengyel zsidó vagyok, s szentül hitték, hogy lehet egy nép civilisa- latlan, mely évezredes alkotmányát világhírt papirenddel, s roppant uradalmi főnemessé- ggel bir; ök fogalommal nem bírtak arról, hogy a társadalom ily kifejlődése valamennyi nem z et is égnél természetesen kifejlét- belső miveltséget feltételez. Ök, kik civi- satorok akarnak lenni, nem érték előadásom- ban a kézzel fogható ellentmondások közé rejtett gúnyt.

Valóban a kik ott jelen valának, csak nem mindeniköket láttam már azután köze- lebbről részint tul a Királyhágón, részint in-

nen. Ök nagyon emelt fővel jöttek, sokan közületek most alantabb beszélnek. Némelyek már észre is vették, hogy nem vagyok len- gyel zsidó. Ama frater ott egy hiszem, csak a napokban transportaltatott országunkba; mert megjegyeztem, hogy lácsóvét még mind csak a közép-páholynak irányozza, azon fe- lül és alul nem lát magához méltót. Egykor szegény a földszínttel is be fogja érni, míg vagy egy magyar bölgyet kezére civilisálhat, vagy neki kell stock magyarnak lenni, mint ez már sokszor megtörtént.

Igy mutatta be ismerősöm a fiatal ide- gent, és ezentul már nem bántam, akár mennyit szeművegezte szép bölgyeinket. Hadd boldogítsa magát a remények kecségette- seivel.

Nőm véletlenül felérkezvén a városba, egyszerre vége lett az én páholyszemle ut- ján folyt ablakszerelmeknek; figyelmem egy alsó-páholly négyyszögébe volt szorítva, a mennyiben én csak a báltérbe foglalhattam helyet, s nagyon ki kellett hajolnom, hogy kis németemet olykor láthassam; a mint a zenekar korlátaiból veti bátát, s szeművegé- vel most már az alsó-páhollyokat nézegeti.

Fiatalomnak annyira ment már dolga, hogy a zölkabátot olykor polgári öltö- nyel, a miszlit magas kalappal cserélgette.

Azt azonban soha sem vettem észre, hogy valaha páholylátogatást tett volna, a miből gyanítam, hogy azon köröket még csak régi szeművegén át ismeri.

(Folytatjuk.)

tek, úgyhogy már középnyagyságu borsónyi szemekkel vannak tömve a gerezek; gyümölcs általában igen, igen sok van, kivéve mégis a diót, mely kevés mutatkozik.

A mai napon tartott országos vásárunk annvira gyér, hogy sok hetivásár tömöttebb; van ugyan szép számu szarvasmarha beállítva, de vevő kevés; az ára igen alászállt a szarvasmarhának és sertésnek, pénz nincs, ez a legszűkebb valami itt is, mint mindenütt, pedig az adott ugyancsak exequálják felfelé városunkban, az ujonnan megérkezett katonasággal. A gabonapiac ugyan elvolna látva, de a helyi fogyasztáson kívül tovább nem terjed.

Tisztabuza köble 6 frt 80 kr. 7 frt; kétszeres 5 frt 40 kr. 6 frt; rozs 5 frt; tengeri 6 frt; árpa új 3 frt 80 kr. 4 frt 20 kr. o. é.

A szarvasmarhák közt a száj- és körümfájás nagy mértékben uralkodott, a hosszas szárazság miatt; mely nyavalyák ellen egy régi tapasztalt gazdától azon óvószert hallottuk, hogy míg a hármat reggel fel nem száll, addig ne hajtassék legelőre a jószág, mert a körümfájással együtt jár a szájfájás is.

Curiosumként megírjuk, hogy mult hó 29-én a gör. egy. egyház ujonnan készült temploma számos vidéki és helybeli lelkészek és világiak jelenlétében ünnepélyesen felszenteltetett. Az ünnepély végeztével a papi lakon nagyszerű lakoma rendeztetett, mely fájdalom, poharazás közben — hová több bémulók becsüldtek — szóváltás kezdődött, végre formális verekedéssel végződött, úgy hogy állítólag egy embernek egyik szeme is kiültetett. A vizsgálat úgy tudjuk, foly az indítók ellen.

Meglepetve vettük a tudósítást helybeli ref. iskolánk azon furcsa állásáról, hogy két bavi tanulás után exament adnak a jövő héten. Ez ugyan rendén volna, ha a téli vizsga nem husvét hetében történt volna meg, a minek mint mindenütt február közepén kell vala megadni, a hol sept. 1-én kezdődik az iskolai év, mintha nem volna ez iskolának több tagokból álló inspectoratusa.

A vasárnapi iskola is még mindig gyenge lábón áll, az új szervezés ugyan meg van a papiron, de életbe vajjon mikor lépik; s illetők gondoskodnak-e majd jobban a tanítók ezérti fizetéséről? Fatális állás biz ez a mostani, figyelemmel fogjuk kísérni, a kézművesekre e művelődést előmozdító intézetet, vajha kellő figyelemmel kísérik az illetők is.

Erdélyi gazdasági-egylet.

Választmányi ülés július 7-én, alelnök báró Huszár Sándor elnöksége alatt.

Érdekesebb tárgyai:

A terménykiállítás rendező bizottsága jelenti:

Miszerint az idén ősszel tartandó vidéki fiók terménykiállítások rendezésére kijelölt helyekről ez ügy megindítása végett felkért tagtársaink válaszirata szerint Torda, Dézs, Enyed és Zilah vidéki gazdatiszai az egylet által tervbe vett terménykiállítás elrendezését, a központi rendező bizottság által közölt és ajánlott intézkedés és nézetek elfogadása mellett készséggel fogadják el. A mi Marosvásárhelyt hazánk gazdasági értelmességének egyik székhelyét illeti, hogy a gazdasági-ipar mezején tanuságos és szép előhaladást felmutatni tudó e vidék lelkes és szorgalmas gazdái a tárlatok célját és hasznát ismerik és méltányolják, a marosvásárhelyi ezeltől két évvel tartott érdekes és gazdag terménytárlat is tanúsítja. Hogy a bizottság e vidékről választ még nem kapott, oka, hogy felszólításuk az ügy elintézésére felkért tagtársainkat hon nem találhatta. Ismerve azonban e szép vidék erejét s benne a közjó iránti lelkesültséget, a marosvásárhelyi tárlat megtartására bizton és nyugodtan számíthatunk. — A mi pedig S. Sz. Györgyöt illeti, onnan azon kedvetlen választ kaptuk, hogy háromszéki gazdatiszai az ideai szokatlan szárazság és más elemi csapások okozta győnge termés miatt a kiállítást kénytelenek jobb időre halasztani.

A választmány a jelentést tudásul vevén a kolozsvári központi, a vidékieket befejező terménykiállítás idejét f. é. november 1-jére tűzi ki, az ezt megelőző vidéki fiók-tárlatok megnyitása napjának kijelölését a helybeli rendező bizottságra bízván, az illetőkről az erre vonatkozó határozat megküldését vagy közlését szívesen veszi és elvárja. Továbbá a választmány megállítja a terménykiállítás programját és ennek kinyomatását és szét küldését megrendeli.

Minden intézet csak úgy felelhet meg a hozzáköltött várakozásnak, ha pénze, ha segédforrások pontosan befolyanak; egyelőre is csak úgy bathat gazdaságunk emelésére, ha megvannak szükséges eszközei, ha állása biztosítva van; a tavaszi közgyűlés azonban sajnosan tapasztaltván, hogy a részvény és kamat hátralék annyira növekedett, hogy e miatt az egyesület rendezésében is akadályoz a van, elhároztá, hogy hátralékban levő tagtársainkat illetők befizetésére választmányilag szólítsa fel. Az igazgató választmány pedig tekintete vége, hogy vidéki tagtársaink közül sokan a távolság vagy közlekedés hiánya miatt tartozásukat az egylet pénzárába nehezen szolgáltatathatják be a t. tagok nagyobb kényelméért s a segédforrások biztosabb befolyásáért, vidékenként 10—12 biztosít névez ki, kikől vidéki tagtársaink kötelezettségeiket rendes nyugta nyeresé mellett lefizethessék. A vidékek és ezekben a biztosok kijelölését a választmány a pénztárnok és titkokokra bízván, ezek jelentik, hogy az egylet tagjai vidékenként összeírták és a biztosokat kijelölték. A biztosok az erdélyi közlekedés jég- és tűzár biztosító társulat számos biztosai közül a következők: Kolozsvárt az egylet-pénztárnok Kuliseky János; a Szilágyban Krasznán Veres Miklós; Belső-Szolnok-megyében Bethlenben Csűrös József; Tordán Velics György; Enyedben Ungar Mihály; Sz. Városon Lászlai János; Déván Baló Benjamin; Vizakán Timár Károly; Szász Régenben Zelinszky Pál; Marosvásárhelyen Czeck Miklós; Székely-Udvárhelyen Beczasi Manó; Háromszéken S. Sz. Györgyön Kovács Dániel urak. — A gyűlés a munkát elvégzván a felkötött kinyomtatást rendeli meg. Továbbá a titkok jelentik, hogy Zeyk József tagtársunk magán kötelezőenileg biztosított alapítványának felét készpénzzel váltván

ki 500 forintot fizetett be az egylet pénztárába, és hogy özvegy t. Herepei Gergelyné a nála kölesön volt 500 forintot befizette.

Nagy János egyleti titkoknak.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Tegnap délelőn vészbarangok kongása riasztá fel városunk lakóit. A szinkörbéli deszkáépület, melyben helybeli tűzművész Ulrich készletei voltak, állítólag egy ottan dolgozó ács pipájából tűzet kapván, nagy durranással lángba borult s elhamvadott. Fajdalom sérülési eset is fordult elő, de nem jelentékeny.

— Emlegettük volt, hogy a Reichsrath alsó házának június 26-dikai ülésében többek közt a magyar korona országainak költségvetése is megvitatott. Hogy a birodalmi tanács megszavazta a magyar budgetet — nygmond a „Sürgöny“ bécsi levelezője — mi köztünk aboz? E határozat hivatalos alakban nem jut el Magyarországra — itt most a király rendelkezik fejedelmi teljhatalommal, a birodalmi tanácsra való minden hivatozás nélkül. Már ezen körülmény teljes elismerése annak, hogy reánk nézve a bir. tanács határozatai semmi kötelező erővel nem bírnak. Ezen kívül a teljes érvényű és nyomatékos óvás tétel se hiányzott a bir. tanács ez eljárása ellen, mert ugyanazon ülésben a három kancellár távolléte által tündökölt, s a budget bizottságának mind tudósítása, mind előadja kénytelen volt bevallani, hogy a magyar költségvetést nem is a magyar kancellária közölte vele. A birodalmi tanácsnak beavatkozását a magyar budgetbe tehát se a magyar korona, se a magyar kormány, se a magyar nemzet nem ismeri el — s így sáfarkodása teljesen basonlit az országatlan János uralmához.

Csikszékből a következő nyilatkozatot vesszük: Alólt választási bizottsági-tagok tudatjuk az érdekeltek tájékozása végett, miszerint a mai napon tartott ülésben a beklüdt 16 szavazó czédulák felbontása után, nagyobb földbirtokosi bizottsági tagoknak szavazattöbbséggel a következők választattak meg, és a bizottság által érvényeseknek nyilvánítottak rendes tagokul: Mikó Antal, Endes Gábor, gróf Lázár Mór, Balási Sándor, Mikó Mihály, Lázár Dénes, Sándor László; póttagokul: Bors István, Geczó János, Benkő Pál, Keresztés Márton. Csik Somlyó, július 1-jén 1862.

Bogády Károly.

Zachariás Lukács.

Lázár Dénes.

Endes Gábor.

— Pesten Forstinger Albert kereskedésében kapható a legújabbban feltalált ruganyos mángorlók. — A rubasítás ezeken egy személy által eszközölhető csekély fáradsággal, s a ruba oly simaságot és fényt nyer e gép által, minőt a közönséges mángorlók soha sem eszközölhetni. Ezenkívül a gép bárhol felállítható és kevés helyet foglal el. Ára ily gépek bepakolással 29 frt 50 kr., vannak 31 s 43 frt árak is.

— A horvátországi birtokosság részéről a magyar földhitelbank s az ujonnan tervezett földvélti társulat létesítése iránt nagy érdekltség s rokonszenv mutatkozik, s a mint értesítve vagyunk, mihielyest ezen intézetek életbe lépnek, a nagyobb birtokosság azonnal lépéseket tesz, hogy még előbb, hogysen politikai tekintetben velünk összeolvadhatnának, az anyagi érdekek terén hozzánk csatlakoznának. (M. O.)

— Az angol-duna-hajózási társulat, melyről a lapok már oly sokat beszéltek, az „U. N.“ londoni levelezője jelentése szerint, már megalkadt. A tőke 200,000 livre-ről szóló részvények által fog összehozatni. A vállalat czége: Anglo-Danubian Steam, Navigation and Coliery Company. A szerb kormány öt évre 4000 lra segély összeget engedélyezett évenként, és a mellett különféle szabadalmakat biztosított. A többi között egy közszembánya kiaknázására is terjedt erdészeti haszonvételekre is kapott a társaság engedélyt.

— A „Times“ a Bourbonok schweizi confrentiájáról ezt írja: „Ez idgen földön összegyűlt francziák azért jöttek egybe, hogy ama franczia uralkodó család mostani állapotát gyászolják, mely IV. Henrik személyében, a franczia nép szavazata által trónra emelve, a legméltóbb szerencsétlenséget hozta Franciaországra s az országot a legborzasztóbb forradalomba taszította, melyről a történelmi emlékek; és miután idegen fegyverek által a trónra visszakerült, onnan 32 év előtt ismét elűzetett. Kétségkívül az idős Bourbon-ágnak tetemes előnyei vannak. Nem vala t. i. azon idő óta a kormányrudon; és az orleanisták, bonapartisták és republicanusok balfogásai a közönség frisebb emlékeiben élnek. Azonban ez előnynek, véleményünk szerint, nem igen örülhet. Oly időben élünk, midőn az emberiség azon nézetre jutott, hogy egy uralkodóház pusztá legitimitása: nagy szerencsétlenség; és hogy legjobb, ha az uralkodó mindent a népnek, s minél kevesebbet közzön a csupán őseitől reaszáltni igényeknek. Kétségkívül sokan vannak, kik abhoz, az Isten kegyelméből való jognál fogva tartanak igényt; és hogy a nemzet sorsa minden más kézből biztosabb, mint abban, mely bizonyos cizimél fogva igazgatja; mely cizim az emberi törvénytől előtt minden felelősséget kizár. Valósággal visszafelé kell haladni az örömatónának az idő lapján, ha Franciaország ismét szívhez üli azon családot, mely, miután az országot jezsuitákkal elárasztotta, első költőt, államférfiát és szónokait üldözte, megkísérelé szabadságait is megsemmisíteni, sajtóját megzabolázni, s szószerűt elhallgattatni. A világmrami álmaiból felzavart Franciaország, oly intézményekben keresett nyugalmat, melyek bizonyos tekintetben a mieinket utánozták, s a régi monarchiák historiai nevei állal támogatattak. Ha a kísérlet megüszult, ennek oka nem annyira a feladat nehezége vala, mint inkább azon gonosz és visszás szellem, mely által az idős Bourbon-ág megoldani igyekezett. Az uralkodótól és nem a néptől eredt az alkotmány sarkalatos jogainak megsebezése; és ha Franciaország azóta ide s tova bányatit s még nem találta meg szilárd ellensúlyát: ezért a történet X. Károly szűkebbül vakbuzgóságát, becsütlőhiányát s leghektköznapiho okosságát fogja vádolni.

— A „Sáro-s-album“ szerkesztője tudatja az előfizetőkkel, hogy a mű már május végén teljesen kész volt, de megjelenése a cs. kir. rendőség által megakadályoztatott, s ez ügyben maga a szerkesztő is haditörvény-szék elé állított, mely előtt a tárgyalás június 1-jén megtörtént, az ítéletet minden órára várja, miért is az előfizetőket szíves türelemre kéri.

— A prágai „Hlas“ írja, hogy a Libusinka-féle kertben kemény verekedés volt a katonák és polgárok között. A szekerészhez tartozó katonák a császárdulót hazazták a zenészekkel, midőn eltávoztak, rögtön utána a polgáriak a „Hej Slovanet!“ kívánták s a zenészek rá is kezdtek. A már távozott katonák visszafordulva, újból a császárdulót követelték, s lett belőle verekedés, melynél a katonák kardot húzva több polgárt megebesitettek. Végre a furvesereket kiszorították az udvarra, hol aztán az ott levő polgáriakat támadták meg kivont karddal, s egyet hasba szurtak. Ezután eliramodának vala, de hármat mégis elcsiptek belőlük.

Közgyűlés.

A kolozsvári casino választmányának utasítása folytán, s az alapszabályok értelmében, van szerencsém hírlapilag közhírré tenni, hogy ezen egylet f. é. július 30-án fogja tartani szokott felévi közgyűlést, mely alkalmára a tisztelt tagok minél számosabban megjeleneni kéreknek.

Kolozsvárt, július 8-án 1862.

Halmágyi Sándor.

Jegyző

POLITIKAI HIREK.

ANGOLORSZÁG. London, jul. 2. Alice hercegnő egybekelése Hesseni Lajos herceggel tegnap ment végebe Osborneban, a legnagyobb egyszerűséggel. Az egyházi szertartás után ebéd volt, mely után a magas vendégereg Londonba tért vissza. Az új házaspár Whyght szigetére utazott. A „Times“ azt hiszi, hogy a magas pár állandóan Angolországban fog lakni. „A királynő nem veszi el leányát és az angol nép is nyerni fog, mert ezáltal a királyi családnak egy ifjabb ága képződik. Nem történik meg azon teljes elválás, melyet szomorúan éreztünk, midőn a princeess royal hazáját idegen földdel cserélte fel. A jelen esetben egy erősebb vonzalom a férjét bírja arra, hogy köztünk telepedjék le.“ A királynő, vejének „királyi fűnség“ címét fog adni.

A parlament mindkét házának utóbbi üléseiben élénk bajlam nyilvánult az amerikai közbenjárásra. Palmerston lord kijelentette, hogy az angol kormány, egyetértve a francziával, minden kedvező alkalmat meg fog ragadni a beavatkozásra; azonban a jelen pillanat ilyesmire nem alkalmas. Manchesterben meeting volt oly czélból, hogy a kormányt beavatkozásra ösztönözzék.

FRANCZIAORSZÁG. Páris, jul. 1. Lorencez tábornok hivatalos tudósítása, mely a „Moniteur“-ben egy pár hasábot tölt be, de a melynek terjedelmes stratégiai részletei alig bírhatnak olvasóinkra nézve több érdekességgel, mint azon távirati sürgönyök, melyekben lényege közölve volt — nem kis megütődést keltett Párisban. Katonai körökben csodálkoznak azon, hogy a tábornok, Almonte és parthiveinek szavaira építve, egy oly hadállást, mint Guadelupe, minden kémszemle nélkül, szuronysegezve kísérlet meg elfoglalni. Azt mondják, hogy Lorencez tábornok egy jelentésében, mely nincs a nyilvánosságának száma, 20,000 főnyi erősítést kíván azon kívül, hogy Guadelupe-ben 12,000 nyi tartalékokat vél szükségesnek folyvást harcokészzen tartani.

A gyapotbehozatal fenakadása miatt folyvást nagyobb mértékben kezd mutatkozni az iparválság. A roueni gyárosok küldöttséggel járultak a kereskedelmi miniszterhez, tudatván vele, hogy gyapotjok fogyatéknál van, és hogy rendre kényszerülve lesznek fizetéseiket megszüntetni. Egy lilai gyárnak a kormány 60,000 frankot adott, hogy munkáját meg ne szüntesse.

OLASZORSZÁG. Róma, jun. 25. A bourbonisták központi bizottsága 4000 fegyvert küldött egy gőzösn Marseillebe, azon utasítással, hogy az ottani comit e fegyvereket azonnal Nápolyba küldje, hol nagyszerű fölkelés tervezetik. A szállítmány „régí fegyverek“ czime alatt adott fel. — Montebello tábornok egy napi parancsot adott ki, mely igen hasonlít Goyon napi parancsaihoz. Reményét fejezi ki a nép békés érületében, s kimondja, hogy ő a pápa személyét védeni jött, s azért, hogy a nyugtalanságoknak erőlyesen ellenálljon.

Nápoly, jun. 26. Tegnapelőtt négy egyénet fogtak el itt, kik a falakra bourbonista kiáltványokat ragasztottak. A náluk véghezvitt kutatás alkalmával sok fegyvert találtak. Ez elfogatások egy újabb bourbonista comitő fölfedezésére vezettek, s a volt bourbonista tiszték közül már is sokan elfogtak. A confiscált papírok közt, egy bourbonista kölcsön aláírási ivot is megtaláltak.

Milano, jun. 30. A „Trieszter Ztg.“-nak írják: Itt egész toborzási hivatalok vannak felállítva, melyek mind egyikének egy vezetője, két tlnőke, egy titkárja és egy gazdája van. A vezető intézi az egész ügyet, ő szedi fel a pénzeket, a toborzottak tartózkodási helyét ő határozza meg, s a fegyvert és egyenruhát illető utalványokat ő írja alá. Az tlnőkök eszközlik a toborzást, s az önkéntesek fölesketését, ezek adják ki az élemezési jegyeket is. A titkár a levelezéseket viszi, az elnök rendeleteit ellenjegyzi, s általában ennek mindenben segéde. A gazda a pénzeket kezeli, a toborzottak felpénzét ő fizeti ki. A toborzottak névsora titokban tartatik. Csak magában Lombardiában 3000 fiatal embert toborzottak már össze, kik arra kötelezték magukat, hogy az első felszólításra a kitűzött helyen okvetlenül megjelenjenek. Mazzini igen érdekelve van ez ügy iránt, és hertenként kétszer jelentést tétet magának, az előhaladásról.

Palermo, jun. 30. Leirhatatlan tolongás, minden utcák kivilágítása s harangok zúgása jelenték tegnap este Garibaldi váratlan megérkezését a „torlaszok városába.“ A tábornok nem ment a királyi palotába, hol a hercegek voltak, hanem vendéglőbe szállott, hol késő éjjel zajos tisztelgésekben részesült. Ma reggel az a hír terjedt el, hogy sza-

badcsapatok alakítása véget ért, s hogy ezt a tanácspalotából a néphez intézett beszédében is kimondotta volna. Ez azonban nem igaz. Reggel hét órakor lelkesedett néptömeg kíséretében a tanácsbázisra ment, hol az erkélyről üdvözölte a népet, egyetértésre és fegyvergyakorlásra buzdította, erős hitét nyilatván, hogy többi kívánságai is rövid időn teljesülni fognak. „Ügyünk rákfenéje — így végzé beszédét — kívülről, Franciaországból jö. Nem, mintha a francia nép ellenségünk volna, oh nem! A francia uralkodó Napoleon, e minden kényurak kényura az, a ki egyesülésünk ügyét önző személyes tekintetéből hátráltatja, a ki hadseregét, melynek ügyünket kellene támogatni, most ellentünk fordítja. Azért meg kell magunkat szabaditnunk e lidércnyomástól, ezt pedig általános fegyvergyakorlat által tehetjük; azért fel neépem! Eljének a lövészek.“ E beszéd után szemlélt tartott a nemzeti lövész-egylet felett.

Turin, jul. 2. Garibaldit jul. 3. vagy 4-re Nápolyba várják. Az „Opinione“ nem hiszi, hogy Garibaldinak ez az útja a miniszterek megegyezéséből történt volna; de egy-szersmind megjegyzi, hogy néhány nap óta ismét lábra kapott a hír új tengeri hadjáratokról. Nemcsak toborzást, hogy élelemszállítást, fegyver- és ruhávasárlást stb. is emlegetnek. A toborzottak számát 10,000-re teszik, s nem tartják lehetetlennek, hogy Garibaldi ezek kíséretében egy kikutazást teend az adriai tenger keleti partjaira, melyekről legközelebb térképeket hozott magának.

400 magyar menekült Konstantinápolyban az ottani szárd követ úján vendégfogót kért és nyert a turini kormánytól, s már Máltába érkeztek, honnan Nólába fognak menni s a magyar legioba besoroztatni, melynek szüksége van utoncokra. Gennába több görög menekült érkezett, köztük Grivas is a felkelők főnöke.

NÉMETORSZÁG. Berlin, július 2. Az a törekvés, hogy a szerb ügyből alkalmat kovácsoljanak a párisi béke bázisainak revíziójára, itt nem igen talál rokonszenvre. Ezen titkos célt hiszik itt rejteni a Franciaország által megpendített konstantinápolyi értekezlet iránt tett javaslatban is. Ugy látszik azonban, hogy a sz. pétervári kabinet

kívül, a többi nagy hatalmaknál legkisebb hajlam sem mutatkozik egy ilyen értekezletbeli részvételre; s ha csak az események folyama valami szerfelett aggasztó alakot nem ölt az európai török birodalomban, igen valószínű, hogy ez az orosz-francia sakkhúzás ez alkalommal célját veszti.

A fenebbi tudósításokból úgy látszik, hogy a Spree mellett, legalább szóval rokonszenvet mutatnak a „beteg ember“ iránt. Igazolni látszik e feltevést a hivatalos „Stern Ztg.“ is, mely a szerb ügyben folyó alkudozásokból azt látja, hogy Oroszország arra szeretné felhasználni ezt az alkalmat, hogy az 1856-i párisi szerződés revisio alá vétessék, s a Szerbiára vonatkozó pontok megváltoztatásával azon terbeli határozmányok is mellőztessenek, melyek a fekete tengeren való hajózást illetik. Franciaország támogatja e törekvést Oroszországot, s bizonyos önfittogatással Sardinia is. Anglia és Ausztria ellenszegülnek a párisi szerződés bármely módosításának, mivel mindkettőjüknek a legfontosabb érdekei vannak a status quo fenntartásához kötve.

SZERBIA. „P. L.“ bécsi levelezője írja: Rechberg gróf a napokban egy körjegyzéket bocsátott ki az osztrák követekhez, melyben azon magatartást részletezi, melyet Ausztria a szerb kérdés ellenében követni szándékozik. Biztos tudomás után állíthatjuk, hogy ez okmányban az mondatik, hogy a császári kabinet szigorúan a párisi szerződés pontjaihoz fog ragaszkodni. A montenegrói kérdésben különösen montenegróiak szabad közlekedésére nézve az adriai tengeren, kijelenti a gróf, hogy tulajdonképp semmi kifogása nincs ez ellen, de tiltakozik az iránt, hogy Antivari vagy más, stratégiai tekintetben fontos pont a montenegróiaknak átengedessék. Hogy Anglia teljesen osztja e felfogást, bizonyos, valamint másfelől azon sem kételkedhetni, hogy e tekintetben Francia- és Oroszországok közt is teljes egyetértés uralkodik. Bloomfield lord a napokban ismételve érkezett Rechberg gróffal ez ügyben, s kétséget nem szenved, hogy e két hatalom a Konstantinápolyban összehívandó értekezleten, azon alapszámát fogja védelmezni, hogy a párisi szerződést megsemmisíteni nem szabad. Ezekből kitétnék az is, hogy a „Vaterland“ azon állítása, hogy Ausztria, a porta

megegyezésével Törökországnak több, stratégiai tekintetben, fontos pontját megszállni szándékozik, valótlannak állítás.

Ujabbak. A „Köln. Ztg.“ írja: Olaszországból ismét nyugtalanító hírek érkeznek. Nem hiszik ugyan, hogy a turini kormány valamely elhamarkodott lépést tegyen, de félnek, hogy a cselekvési pártnak a kormányi rendszabályok dacára is sikerülend terveit kivinnie. Ehez járul még az is, hogy Velenczében és Dél-Tirolban a helyzet annyiban aggasztóbb, a mennyiben az Ausztria irányában eddig tapasztalt rokonszenvenek, a városi és vidéki nép között különbség nélkül, most már nyoma sincs.

— Páris, jul. 4. A császár levelet intézett Lorencez tábornokhoz, melynek tartalma, napi parancs útján a csapatokkal is közölni fog. A császári irat jó oldalról nézi a dolgot, szerencsétlenni a csapatokat vilézés-gökört; elegendő csapaterősítést ígér, hogy a pueblai csorbát kiköszörülhessék s illő jutalmazásokat is helyez kilátásba.

— A „Pays“ szerint Lorencez tábornok összekötését Veracruzzal véglegesen helyre van állítva. Az egész utvonalon hosszabban örörlömök vannak felállítva s a futárok teljes biztonságban jöhetnek mehetnek Veracruz és Orizaba közt.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Julius 9-kén: Nemzeti kölesűn 82.40. 5% Metalliques 70.90. Bank-részvény 811.—. Hitel-részvény 215.80. Váltó Londonra 127.75. Ezüst 125.35. Arany 6.10.

Julius 7-dikén: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országi 71.50. Erdélyi 70.25.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DANIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(637)
Ad N° 4362. 1862.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a kolozsvári es. k. kerületi pénzügy-igazgatóság iró-dájában folyó év július 21-kén reggeli 9 órakor felsőbb jóváhagyás reménye alatt tartandó nyilvános árverés útján, a rom. kath. alapítványi uradalomhoz tartozó serfőzház Kolozs-Monostoron minden hozzá tartozó épületekkel, meglévő szerekkel és eszközökkel, valamint két helyben Kolozs-Monostoron, és egy Kolozsvárt az úgy nevezett „Fiscus épületében“ lévő koresmákkal együtt, három egymásután következő évre u. m. folyó év november 1-ső napjától kezdve az 1865-ik év október utolsó napjáig haszonbérbe fog alapul vétetni.

Árul a jelen évenkénti 9502 ft. 98 kr. oszt. értékű haszonbér fog alapul vétetni.

Az árveréshez csak oly egyének járulhatnak, s csak olyanaktól beadott írásbeli ajánlatokra leendő tekintet, kik becsületességükről, feddhetetlen magok viselkedésükről, s vagyonai állásukról, úgy általánosan, mint az árverező bizottmány előtt ösmereketek, vagy pedig ezen tulajdonságukat az illető politiceai hivatal bizonyítványával hitelesen kimutatják.

A netalan külföldi árverező köteles az érintetteknek kívül még az árverési föltételekben megnevezett körülményeket hitelesen kimutatni.

Haszonbérleti vágyók kötelesek az árverés kezdete előtt a kikiáltási ár 10 száztől-ját u. m. 951 ft. oszt. értékben bánatpénzül (Vadium) az árverezési bizottmánynál befizetni, mely a kevesebbet ígérőknek az árverés berekesztése után azonnal a legtöbbet ígérőknek pedig mint haszonbérleti vállalkozónak, csakis a meghatározott biztosíték (Cautio) le-tétele után fog visszaadati.

Az árverés kezdetéig írásbeli 36 nkrajczáros bélyeggel szabályszerűleg ellátott, az ajánlkozó kereszt és vezetéki nevével sajátkezűleg aláírt, bépecsételt ajánlatok is elfogad-tatnak, ha azok a meghatározott bánatpénzzel, avagy annak valamely állandalmi pénztárnál befizetéséről szóló nyugtával ellátva leendnek. — Az írásbeli ajánlatban az ígért öszvegek számmal és betűvel kell kitéve lenni, mint szintén azon nyilatkozatot magában foglalni, hogy ajánlkozó nagykoru, s az árveréshez feljogosított egyén, ki a haszonbérleti tárgyat tökéletesen ösméri, s magát minden árverési föltételeknek, melyek előtte különben is tud-va vannak — aláveti.

Ha a szóval és írásban tett ajánlatok egyenlők lennének, ezen esetben az árverésről tett utolsó szóvali ígért előnnyel bírand, egyenlő írásbeli ajánlatoknál az elsőség sorhú-zás útján fog elhatározatni, hiányos írásbeli ajánlatokra pedig semmi tekintet nem leendő.

A haszonbérleti és árverési bővebb föltételek az árverés kezdete előtt föl fognak ol-vastatni, addigis pedig, az alóljelölt kerületi pénzügy-igazgatóság levélkiadó osztályában a rendes hivatali órákban átnézhetők.

A helybeli es. k. kerületi pénzügy-igazgatóságtól.

Kolozsvárt, július 2-án, 1862.

NEM HIVATALOS.

Hirdetés

(639)

Kolozsvártól másfélórás távolságra eső Fejérd nevű helységben, gróf Karacsai Sándor-né ő nagysága jószág, mely 500 hold szántó és ugyan annyi kaszálló földekből áll, szép nagy udvarházzal, kerttel és egyéb gazdasági épületekkel ellátva, mostan Sz. Mihály naptól kezdve, 6 évre haszonbérbe kiadandó. Értekezni lehet iránta Kolozsvárt belső farkasutczában a 81. sz. háznál Gyulai Sámuelnél.

(640)

Egy nevelőnő

kerestetik a sz. udvarhelyi ev. ref. leánynevelőkéhez, kinek fizetése leszen 200 oszt. ft.; s ezen kívül szállást, fát, gyertyát, s egy nöcselédet ad az intézet. A pályázni akarók bi-zonyítványokkal ellátott folyamodásaikat folyó évi aug. 1-ig küldjék be Sz. Udvarhelyre

Baconi Ádám s. k.

ref. lelkész- és felügyelőégi elnökhöz.

(634)

Ezennel felszólíttatnak azok, kiknek az én aláírással ellátott igaz váltó vagy kötelezvény szerint tartozom, követeléseikért egy holnap alatt magokat itt Kolozsvárt velem személyesen érintkezésbe tegyék. Meghatalmazottak nem fogad-tatnak el. Kolozsvárt, jul. 4. 1862. Maurer Béla.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)

(638)

A magyar írók- segély- egylete

megörökítésére rendezett

SORSJÁTÉKRA SZÓLÓ SORSJEGYEKET

kaphatni alólírt fűszer- festék- és anyagkereskedésében

(Óvár szeglet, Knaussnéféle ház).

A főnyeremény egy 12,000 frt. értékű ezüst asztali- és thea- kész-let. A többi nyeremények száma és mennyisége a hú-zás előtt- mely f. é. november hó 29-dikén fog megtörténni- egy hónappal lesz közölve.

Egy sorsjegy ára 50 kr. o. é.

A ki egyszerre 5 darab sorsjegyet vesz, annak egy ingyen sorsjegy-gyel ráadásképen szolgálók.

SCHÜTZ KÁROLY, kereskedő.

(625)

Növeldei jelentés.

(3-3)

Alólírt tisztelettel értesíti mind azon t. cz. szülőket, kik leánykaik nevelésével és ok-tatásával meg akarják bizni, hogy aug. 1-ső napjától kezdve, jól rendezett magány növelődt nyit, s mint eddig (16 év óta) hűn és pontosan szolgáltam a nevelői pá-lyán, úgy ezután is az leendő fő törekvésem, hogy mentől ügyesebb és nemesebb ido-mítsam azon leánykákat, kiknek nevelése gondomra bízatik.

Rendes tantárgyak leendnek: vallás, világ- s hazai történet, földírat, természetrajz és természettan, szám- magyar- és németnyelvtan, s mind két nyelven csinos társalgásban való gyakorlás, és minden nemű kézmunka.

Fizetetik mindenkor előre:

Beíradj egy évre osztr. fr. kr.

Tandij egy évre (4 részletbe) — 40.

— 28 —

összeg . . . 28 ft. 40 kr.

Tanév 12 hó, szünnapok: csupán az ünnepnapok, vasárnap, és szombat délután. Tanszemle mindenkor július közepén fog tartatni.

A vidéki t. cz. szülőkkel bátor vagyok tudatni, hogy bent lakásra is fogadok el nö-vendékeket, kik fölött szinte személyesen nevelői és anyai gonddal örködöm. Az intézetben lakó növendékért fizetetik 12 hóra éték, tan- és mosás díjba 250 kétszázötven fo-rint oszt. pénzben, mely öszlet három részletben 4 hóra mindenkor előre fizetetik.

Magamat mély tisztelettel ajánlom a t. cz. közönség kegyébe

Kolozsvárt, június 25. 1862.

KARACS TERÉZ nevelőnő.

Lakásom: királyutca gr. Teleky Lajosné háza 37 szám.

„ Augustus 1-től középútcza Ném etí József háza 518 szám.

(635)

Hirdetmény.

(2-3)

A magyaróhi birtokosság közös havasi legelői felső Tordamegyében folyó év augusztus 11-én árverezésen 1863-ra haszonbérbe fognak adatni M. Régenben alólírt udvarában a dél-előtti órákon. — Tudatja Szekeres Sándor m. p. birtokosság h. biztosa.

(632)

Háromszéken S.-Szt.-Györgyön egy jól rendezett, elegendő szerekkel ellá-tott g y ó g y s z e r t á r örökáron eladó; értekezhetni ugyanott, személyesen, vagy bérmentett levél által a tulajdonossal Roll Károlyllyal.

(2-3)